

A „KELET” előfizetési árja:
Videkre postán vagy helyben házhoz hordva
Egy évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Határozott időtartamú hirdetés sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos Stadl Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wallgasse 36.) Hasenstein és Vogler (Wallgasse 10.) End. Mosse Publicistische Bureau Budapestban: Hasenstein és Vogler hirdetés-közp. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irodá. Budapestban: Sierwittat 6. sz.

Nyitóléti cikkek

gárdom sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesebb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kolozsvár, 1879. április 19.

(?) A négy szemnyi revolver-magvetés hamar szádba szökken s mint látszik nem sokára gyümölcsöket is érlel. Már olvassuk a honboldogító terveket, melyek szerint fogja Oroszországot „megrendszabályoztatás” keresztülvitni — biztosságra az állam-rendnek s kiegészítésül a Bulgáriában önzetlenül létesített szabadságnak.

Kalona-rendőri kormányzat, a veszélyes tanintézetek megszorítása, az „intelligenciának” elhallgattatása, szóval, az ostromállapot legszélsőbb formában való alkalmazása — másnéven nem bir önmagával a mindenható csárok birodalma.

Kissé sajtóságnak tűnik ugyan fel a nagy hadikészülődés e láthatatlan ellenséggel szemben. A Keletről hazavonuló csapatok nem fognak szabadságotlanni, hanem fegyverben maradnak; az ágyuk töltve, a kanócok égni fognak a tüzek kezében, kivont kardok, feltűzött szuronyok — de kit löni, kit vágni? Hiszen nem látni sehol senkit, csak az orval meggyilkolt kormányzókat, parancsnokokat, rendőröket; csak a kisérletesen süvítő golyók lecsapódása hallatszik, de nyomára nem lehet jóni a csejzáló csőnek, ép oly kevéssé, mint a vidéki városokban olykor előforduló ködöbálás mesterét nem tudják fölfedezni.

Ilyen ellenséggel szemben, a ki üldözésre adja magát, úgy jár, mint a lidérc-fény elfogására induló, a mérges gőzöktől átázott talaj süppedékeibe vész, — míg, ha magának a talajnak ki-szárításán kezdené, nem csak a veszélyes kigőzöl-gés szűnne meg, hanem gazdagon termő föld is válhatnék a haszontalan töfenéből.

De lát, a költő szerint, es a gonoszunk átká, hogy mindig új gonoszot terem s az erkölcs-telen jellem nem magán kezdi a küzdelmet, hogy önmagát legyőzve diadalt arathasson, hanem egy-re tovább tör a megkezdett véres uton, míg feje fölött össze nem csapnak a szörnyű hullámok.

De viszont a blüds eszköz használatba vétele anépén is rettenetesen és kegyetlen bosszúja meg magát. Ime, mi haszna a közszabadságnak az állandó örsz-eeseküvésből? Minden újabb merénylet százával szaporítja a szenvedők seregét s valószínűleg legnagyobb részt épen a legártatlanabbak közül. Igaz, a jövőd számára el nem vesznek az áldozatok, mert a mátyrok vére még mindig termékenyítő-leg hatott a talajra, melyen az eszmék magva ele-gőn gyökeret verni nem tudott s lassanként oly humus-réteg alakult az önfeledő tetemeiből, a mely százszoros magval fizette meg utóbb az elő-zók munkáját.

A „KELET” TARCZÁJA.

A keresztanya.

Elbeszélése.

Írta:

YAUTIER GYÖRGY.

(Folytatás.)

III.

A színésznő figyelemmel, rettegve hallgatózott tovább, midőn egyszerre a fiatal leány e fájdalmas felkiáltása ütötte meg fülét.

— Fájdalom úgy van! ki fog engem megvédelmezni?

Johanna hirtelen nyitotta az ajtót.

— En Klaudia! kiáltott fel.

Ha a menyő várakozni lecsap a szobába, sem okozhatott volna nagyobb elképpedést és ré-mületet, mint a párisi nő illető belépése. — Igen én, ismételte ez, én, keresztanyád!

— Oh! mennyire örülök, hogy láthatlak végre! Milyen nagy és szép lettél!

— Felismerem jól a kegyed arcát . . .

Atyám, anyám, gyakran beszéltek nekem kegyed-ről . . . Meg is van még arczépe, soha sem hagytam el magamtól . . .

Nézza csak itt viselem e kis arany emlék-éremben, melyet kegyed küldött volt nekem, em-lékszik még erre?

— Nagyon magadra hagytalak gyermekem.

— Anyám azt mondotta, hogy kegyed el-felelt engem.

— Fájdalom! csaknem igaza volt . . . Mű-vészi életünk az oka; te azt nem értheted meg.

De istennek hála, még elég jókor érkeztem!

Klaudia zavartan mormogta:

— Kegyed hallotta?

— Igen, mindent.

Klaudia és Johanna szemei egyszerre irá-

De míg az idő e teljessége elkövetkeznék, minő akadályokba kell ütköznie a humanizmus munkájának, s a barbarizmus mily erőszakoskodá-sait kell kiállania az emberiségnek a hatalom ke-zelői részéről!

És van-e biztosíték arra nézve, hogy az in-ternacionalizmus mai előrehaladottságához képest, lehet majd localisálai, mint a keleti háborút, a zabolázhatatlan tömeg ez eszeveszett kicsapongá-sait? Ki állhat jól afelől, hogy a pestis-kordon föl bírja ezt a ragályt is tartóztatni, nem lopoz-kodik tovább és tovább a kór, melylyel szemben az államrend védelmének czime alatt ismét kez-detét veheti az a reakció, mely ez évszáz első ne-gyedét oly szegényteljesen undokította el, a human civilisatói gúnyjára?

A forradalmi theoriák dicsőítői egyoldalulag csak a zsarnokság jogtalan ocsmányságait tekintik s lépnek föl extaticus védőként, szöszölőként a szabadság egyetemes jogainak. De felelik a kér-dés másik oldalát, hogy az emberiség nagy fel-adatainak sikere elválaszthatatlan összeköttetésben áll a szervezett államformával, melynek verejtékes és évszázaz alkotásait midőn, bár a legigazabb el-vekről, kockára vetjük, magát az emberiséget oly veszteségeknél tehetjük ki, a melyeknek helyreállítása ismét évszázaz munkáját veheti igénybe! . . .

Az erdélyi birtokrendezésről.

(Ajánlva a minisztérium által e tárgyban össze-hívott enquete-nek.)

XIV.

(Gr. Schw. Gy.) Az erdélyi közvélemény, mely komolyan foglalkozott az országrész érde-keivel elég hangosan és gyakran hallatta ugyan szavát, eddigelő azonban az ilyes erdélyi birtok-jajkiáltásokat jóformán észre sem vették.

Tekintettel a fennebb fejtegetett mező-és nemzetgazdasági állapotokra, az erdélyi részeket illetőleg a következő javaslatok vol-nának teendők:

1. Két földmívelési és erdészeti kama-ra felállítását az erdélyi részekben, mint kö-zegei az állam számára felállítandó gazda-szati tanácsnak (Kultur-Rath).

2. A megyékben mező-és erdőgazda-szati tanácsok volnának felállítandók mint közgei az i. pontban említett kamaráknak és országos tanácsnak; e megyei tanácsok tagjai a megyei bizottság közgyűlések vá-lasztának, elnökeit pedig a földművelési mi-nisztérium nevezné ki.

nyultak most Pivier asszony felé, ki megbénul-tan a bálmulattól mozdulatlanul várta, mi lesz obból.

— Ez nagynéném, anyám mostoha testvé-re, szolt Klaudia, remélve ez udvarias bemutatás által kissé enyhíteni a kitörni készülő vihar ro-hamot.

Pivier asszony csak egy megvető, gyenge főhajással felelt.

— Bertbot Johanna a nevem, szolt meg a színésznő, meglehet kissé szinpadias büsz-keséggel. Keresztanya vagyok e fiatallányknak, kit láttam midőn a világra jött, kit szülői reám bízta, és kire nézve megígérttem nekik, hogy második anyja leendek; most eljöttem betölteni ígéretemet.

Pivier asszony gyengén vállat vont:

— Unokahung itt van háamnál, és nincs szükségem senki partfogására.

— Ezt kegyednek tetszik ugy mondani; de abból ítélve, mit az imént hallottam . . .

— A kulcslyukon keresztül?

Johanna elpirult; — Ugy van a kulcslyukon keresztül. Az a miket ballottam, bizonyossá tesz a felől, hogy e gyermek szerencsétlen . . . És Klaudiához fordulva, élénken mondá:

— Ne sirj többet; ezentel én fogom gon-dodat viselni.

Johanna karjaiba zárta őt, s több ízben megcsókolta, észre sem véve Pivier asszony tü-relmetlen mozdulatait, s az ablak felé vonta, hogy jobban láthassa arcát, s szabadabban beszélhes-sen vele.

— Kedves Klaudiam, mihelyt vége lesz a próbának, elviszlek magamhoz a szállodába; ott elbeszéléd aztán bánatodat, én vigasztallak, s azon fogunk igyekezni, hogy boldogságotat biz-tosítsunk . . .

Ma este aztán eljősz velem a színházba, mert akarom, hogy meghallgass engem, hogy játszani láss. Akarom, hogy halljad a tapsokat, halljad mondatni, hogy nagy művésznő vagyok . . . Mindenki azt mondja most rólam; de mindan-

3. Szigorú mezei rendőri törvény alko-tása, a milyen a mivelt Nyugaton már rég-óta fennáll. Ezáltal biztosítani lehetne a ta-laj szabad használatát, mint a melyet nem terhel semmi szolgálat.

4. Arra kell munkálni, hogy a megyék a földmívelés, erdészeti, marhatenyésztés stb. minden ágában Szebenmegye példájára sza-bályrendeleteket alkossanak.

5. Általános földmívelési törvény meg-alkotása azon nyitparancs mintájára, melyet Poroszország a jobbgyi viszony megszünte-tése után 1811 szept. 14-én kibocsátott.

6. Arra kell hatni, hogy az erdélyi ré-szekben több birtokszabályozó és tagosító mérnök legyen, számukra határozott díjsza-bályzat alkotandó, a mérnökök pedig aláren-delendők a 2. pontban említett megyei gaz-dászati tanácsoknak. A munkálatok a gaz-dászati tanácsok által hozatának javaslatba, a költségek felhajtása végett e tanácsok a megyei bizottságokkal összeköttetésbe lép-nének.

7. A körülzárt erdőrészek (Encla-ven) kiküszöbölése s a legelői szolgálmany-nak mindazon erdőrészekben való mellőzé-se, melyek ujboldítás alá vonandók, végre a közgyei erdőknek állami felügyelet alá he-lyezése. Ennélfogva arra kell törekedni, hogy a megyék erdő-kerületekre osztassanak be, a közgyei erdők pedig tudományosan képzett erdészek felügyelete alá helyezzessenek; to-vábbá minden megyében technikai munkála-tokra az erdőkhez való hozzáférhetőség s a fa-szállítás megkönnyítése céljából erdészeti mérnökök alkalmazandók. Az erre szükséges költségek az erdőbirtokra lennének kirovan-dók s ez irányban a megyék által erdészeti szabályrendeletek alkotandók az új erdőtör-vény alapján. Mindezekkel kapcsolatban in-tézkedni kellene, hogy erdei termények el-adása csak olyan hatósági bizonyítvánnyal legyen érvényes, mely tanusítaná, hogy a termény mely erdőből eredett.

8. Egy vízjogi és halászati törvény al-kotása.

9.) A Maros és Olt mindazon malmai, melyek a hajózást akadályozzák, eltávolítan-dók, továbbá a malmok, melyeknek gátjai a fa-usztatást megakadályozzák, sőt néha áradáso-kat is okoznak, szükség esetében kisajátítan-dók lesznek.

nak csak felélt kell hogy elbidd, de azért bizal-mat fog az irántam önteni belől, s kúszke le-szsz keresztanyádra . . . Ebben a reményben őt szegény anyád is; mondta nekem keresztelőd nap-ján . . . Tízennyolcz év tölt el már azóta; de azért ne busulj, én még mindig fiatal vagyok, ba-rátnőd leszek neked . . .

Rendkívüli könnyűséggel beszélt, jó izüket nevetve, s gyermekek örömmel csodálva ismét fo-laltál keresztleánya szép arcát. Az évek száma, és a szinpad élet fáradalmi, hagytak ugyanbá-ra némi nyomot vonásain, a nélkül azonban, hogy elfogyasztották volna; ha Rene e perczben vész-szajzva a tulvilágról, megpillantotta volna őt is-mét, érezte volna bizonyynyal az ígérteket, melyet a kis színésznő vidámság, élénk kedélye, s el-bájozó modora gyakorolt hajdan reá, midőn gyer-mekeit bölcsőjéből magához tudta hódítani tőle s legyőzve e varázs által, most is csak azt ten-né, a jó szívű orvos most is karjaiba helyezné leányát.

Pivier asszony több okonál fogva, s leg-kivált vidékies és áltszenvedő előidézetektől, egé-szen mentesíve volt ilyenmő elragadtatások ves-szélyétől. Összeszorított ajkakkal, szemait félig le-hunyva, bosszus önmegadással hallgatta a színés-znő beszédét; de Johanna nem gondolt arra, hogy reá figyeljen. Saját fálval akart az asszonyság összeházasítani? kérdezte keresztleányától.

Klaudia igenlőleg intett fejével.

— S te nem szereted őt?

Ezzel tagadólag rázta meg fejét.

— Mást szeretsz?

— Mást.

— Tehát nem fogsz máshoz nőül menni,

mint a kit szeretsz.

Élénk verességgel futotta el egyszerre Pivier asszony arcát, e szavak hallatára, felhagyva büszke mozdulatait magatartásával, felkiáltott:

— Kisasszony! Hangja még élesebbnek tet-szett mint valaha. E szót kisasszony fenyegető hangnyomattal ejtette ki.

Kisasszony! ismételte . . . s azzal elhall-

10.) Oly utak építése, melyek az or-szág belsejének a vasutakkal való összeköt-tetését szaporítják, foganatba veendő, mely intézkedés nemcsak a Székelyföldre, de az összes erdélyi részekre fölötté szükséges. Kü-lönösen az Apahida-Szász-Régen és Szász-Lóna-Topánfalva vonalrészt minél előbb kiépítendő s illetőleg bevégzendő s e vonalak ál-lami utatnak volnának declarálendók s mint ilyenek fenntartandók.

11.) Ugy a keleti, mint az első erdélyi vasut vonalain, a végpontok és az egyes állomások között az erdélyi nyertermékek szállítása tariffái leszállítandók; főleg a fa, bor, állatok, kőszén és a gabona volna e részen tekintetbe veendő.

12. Tekintettel arra, hogy Csikból és Gyergyóból e vidék nyerterményeit csak ugy lehet kiszállítani külföldre, ha a szállítást jutá-nyosan lehet eszközölni: a Maros és Olt sza-bályozandó és hajózhatóvá teendő, tekintettel azonban a rétek öntözésére és a mocsárok le-csapolására. E szabályozások költségei az il-létő megyék által fölveendő kölcsönökkel len-nének fedezendők, melyek az állam által ga-rantirozandók és ez elvileg előzetesen kimu-tatandó lenne. A szabályozásokat alulról kel-lene kezdeni s alkalmas helyeken nagyobb viztartók lennének berendezendők. Az Olt te-kintetében a romániai kormányval egyetér-tőleg kellene eljárni, hogy eként ennek sza-bályozását a Dunába való beszakadásánál le-hessen kezdeni.

13. Különleges állami hivatalok által a commassatio s illetőleg a földrészeket ösz-szesítése, valamint a birtokviszonyok szabá-lyozása azonnal olykép lenne foganatba ve-endő, hogy a helyes földmívelés e fontos alapföltételei az összes földbirtokosok költsé-gén — kivéven az 1 holdas birtokost — vitessenek keresztül, még pedig olykép, hogy az egykori földesurak és urbéreszek közötti ellentét megszűnjék. Ez intézkedések az Er-délyi Gazdasági Egylet által kidolgozott tör-vénnyajvaslat alapján lennének foganatosítan-dók. Az erdélyi részekben a tagosítás lénye-gileg a mérnökök feladata.

14. Átmenetül a mindenütt végrehaj-tandó tagosításra — a mi bizonyosan igény-be fog venni több évet — a marhaállomány limitatioja minden nem tagosított községben, ezután pedig megszüntetése az ugarlegelő-nek egyfelől s másfelől életbeléptetése a föld

gatott; oly hosszas időn át elfojtott felháboro-dása most teljes erővel tört ki, a megütközéssel fenyegette.

(Folyt. köv.)

Képek a szászföldről.

I.

Keresztelésnél divó babonák és szokások.

fs. RAKOSITÓL.

Hét viszontagság század zajlott le, mióta a szász nép, e társenmet, anyaországát Flandriát odahagyá és vendégszerető királyaink szavának engedve, a bérzes kis Erdélyben letelepedett; azon szép országba, melyről költőjük következőleg em-lékszik meg:

„Siebenbürgen, Land des Segens,
Land der Fülle und der Kraft;
Mit dem Gürtel der Karpathen,
Und das grüne Kleid der Saaten
Land voll Gold und Rebensaft.“

Hogy a költő szavai igazak, s hogy e nép a „bor s arany” termőhelyét, minden időben több-re becslte a tenger kopár partjainál, azt bizo-nyítják szép falvaik, melyeknek párját az anya-országban hiába keresnők.

Sokat írtak — főleg utóbbi időkben — e népről, mely anyyi fény-, de valljuk meg talán ép anyyi árnyoldallal is bír, melyeket azonban ez alkalommal bővebben fejtegetni, nem feladatom.

Az anyaországtól elszakadva, hűségesen meg-őrizte nyelvét e nép az új hazában is; sőt ül-tözte is csak nagyon keveset változott azóta, el-ánnyira, hogy a szász paraszt a legnagyobb ka-nikulában sem merne más ruhában a templomba megjelenni, mint rókaprémás ünnepi bundájában: hisz így viselte ezt szepárja és így fognak esle-kedni dőduokái is.

A mibez azonban leghűségesebben ragasz-kodik, s mi őt legjobban jellemzi, az az ősköltő örökölt szokások, melyeket az élet különböző ph-azisaiban követni szokott.

Kedjük élete kezdetén a bölcsőnél. E vé-

teljesen szabad használatának s ezzel kap-csolatban a mezei utak ideiglenes rendezése a politikai hatóságok által. A föld, szántó és rét szétdarabolásának korlátozása czéljá-ból az 5 holdon aloli oszthatóság szorosan megtiltandó leszen.

— A bécsi ünnepélyek. Tisza, Sza-páry és Kemény miniszterek ma, szombaton este Bécsbe mennek. Vasárnap közös miniszteri értekezlet lesz. — A többi miniszterek vasárnap indulnak Bécsbe. Hétfőn ő Felségeik fogadják a minisztereket, kiknek nevében Tisza miniszterel-nök rövid üdvözlő beszédet fog mondani. A ma-gyar főrendi- és képviselőház küldöttségei, mint-hogy vendégek, az osztrák birodalmi tanács kül-döttségei előtt fognak fogadtatni.

A orosz czár elleni merénylet.

Pétóváriól részletesebb jelentések érkeznek. A czár ápril 14-én reggel 9 órakor, mely időben naponként sétálni szokott, kivételesen a mozgó-gasági muzeum és a tábornoki palota között sé-tált; máskor rendszeren a téli palota környékét szoka-tétál választani. A mondott napon egy ma-gas, szikár, jól öltözött, katonaféregét hordó, sző-ke bajszu ember közeledett felé s revolvert vont első lövés nem talált. A tettes ezután még négy-szer lőtt. A környéken levő városi rendőrök azo-nal a tettesre rohantak, ezek egyike oldalfegyve-rével csejbjára ütött, mire a tettes elesett és így elfoghaták. A hadsegéd futva közeledett a téli palotából a czár felé. „Hála istennek, nem vagyok megsebesülve” mondá a czár. A muzeum [negye-dik ablaka alatt négy golyó furódott a falba. A tettes minden részletesebb felvilágosítást megta-gad. A nép közvetlenül a merénylet elkövetése után tudvalevőleg bántalmazta Sokoloffot, minek következtében vért hányt. Állapota azonban már tegnap lényegesen javult, bár tetemes sérüléseket szenvedett. Éltet nem akart elfogadni. Az össze-esküvés illetőleg nem vall semmit s általában nem felel a hozzá intézett kérdésekre. Csak egy-szer válaszolt a hozzá erre vonatkozólag intézett kérdésre, ezt mondván: Kutassatok magatok, — én nem tudok semmit. Némaasága és makacssága, melyet tanusít, tekintete, melylyel a vizsgáló bíró-t lenőzőleg méregeti s egész magatartása élénken emlékeztetnek Necasajeffre, ki a nihilista mozga-lom kezdetén politikai gyilkosságért elítéltetett. Állítják, hogy Necasajeff a tettes, kit más tudó-sítások Sorojefnek neveznek, korábban szintén

gett képzelmük magunkat egy csinos szász pórúhá-ban, melynek fedelén a nyeltes gólya folyvást lármáz, míg a tág udvar szárnyasai őt, ebbeli fog-lalkozásában hűségesen támogatják; nyilván azért békételenkednek, mert sejtik, hogy vacsorájuk ma egy kissé későn érkezik. Míg ez künn történik, addig a takaros fiatal háziaszony mosolyogva néz az új polgárra, melylyel a „zwei”, vagy mint újabb időben hallani lehetett „gar kein Kinder-system” miatt egyre fogyó nemzetet megajándé-kozta.

Az estharang is megszólal és nemcsak a ha-za tér a fáradt gazda is, kinek az Amisfrau (bá-baasszony) az örömhirt már a pitvarban meg-augta.

Öröme azonban nagyon rövid ideig tart, mert az idő is itt van, hogy ezt, szokás szerint, a „wohlgehrwürdige Herr Vaternek”, a papnak be-jelentse és hogy a kis pogánynak a kereszttyén anyaszentegyházba való felvételét kérje*).

A szomszéd, jól tudja, hogy a szokások dictiót, — melyre még a téli estéken tanítottá vala, — a fiatal házaz eddig rég elfelejtette, s azért átmegy hozzá egy párszor, még elmondja neki, sőt azt tőle még egyszer fel is kérdi.

Az ünnepi ruhából, melyben a pap elibe menni akar, még csak a bunda s a nyusztkalap hiányzik. Utóbbit nagytartójától örökölte, még pe-dig külön pont alatt. A tulipántos ládához siet, de szokás ellen és bálmulatára ez is nyitva áll, pedig ez már a harmadik zár, melyet így talál.

A mint a bábaasszony a betegágyas szobá-jába lépett, első rendeleite is ez volt: — „Csak gyorsan kinyitni minden ajtót, min-dent, még a legkisebbke zárt is.” De azt is meg-hagyta a beteg asszonyhoz látogatába jött jó szom-szédoknak, hogy térdeikkel is érintenék meg egy nehánszor az ajtókat s a ládák fedelait, hogy vajjon valóban nyitvánk-é!

Sőt a pincoz ajtaja is nyitva áll, mert a fiatal anyának, minden tiltakozás dacára „egy fél liter jó ors bor kellett felajtatnia, a kisedd szájába pedig maga a bábaasszony töltött be bachus adományából egy kávés kanálnyit.”

*) Holmes János.

összeköttetésben volt. A sleskoff-pétvári vonalról érkezett rendőri jelentések, — ezen vonalon érkezett a tettes Pétvárra, — egybehangzólag azt állítják, hogy minden állomáson beszélt az ott lévő hivatalnokokkal. A vizsgálat ezen irányban is kellő eréllyel folytatatik. Mondják, hogy a csár Livádiába utazása után Pétvárra az ostromállapot fog elrendeltni. A trónörökös ideiglenesen Moszkvába teszi át lakhelyét; palotáiban az őrségek megkettőztetettek. Drentelen, a harmadik osztály főnöke, ki ellen csak nem rég szintén mérsékletet követtetett el, tegnapelőtt beadta lemondását.

Egy szentpétvári félhivatalos levél már utmutatásokat ad az iránt, mily eszközökkel véli az orosz kormány a forradalmi mozgalmakat elfojtatni. Az említett közlemény egyebek között így ír: „Kivételes ideiglenes rendszabályok nélkül nem lehet boldogulni az összeesküvésszel szemben. Oroszország fejlődési korszakában nem lehet laiszer faire ország. A mostani helyzetben határozott fellépést kell tehát felülről követelni. A közigazgatási hatóságok bizonyos időre „tágitott hatalommal“ ruháztassanak fel és ezután erősen járjanak el. Némely oldalról főkörmányzók kinevezését tartják kívánatosnak. A mit Németországban „kis ostromállapotnak“ neveznek, az talán elég volna, hogy az a néhány száz összeesküvő elfogassék és ártalmatlanná tétessék; természetesen számos birlap üzemelne is véget kell vetni. Le kell nyessni a kínzóest, mielőtt még tovább burjánzik és azután megakadályozandó, hogy a belügyminisztérium, mint eddig szilárd sajtótörvényt nélkül, itt ott conniventit gyakoroljon, melyért aztán csak hálálanságot arat. De mindenképp helyes határt kell vonni az igazságügy és a közigazgatás között és a hadügyminisztérium győngői és a közoktatásügyi minisztérium gyarlóságai az iskolagyerekek alaposan orvoslándók. A közoktatásügyet más kezébe kell adni. Tolstoi elvei és intézkedései sokat ártottak“ stb. Szentpétvárra tehát, úgy látszik a német szocialista-törvényt tekintik mintaképnek.

Uj bulgár memorandum.

Mielőtt a bulgár nemzetgyűlés a husvéti ünnepekre szétoszlott volna, Malakanov és Stoilow nemzetgyűlési tagok az idegen konzuloknak, mint a nemzetközi ellenőrző bizottság részeseinek, egy memorandumot nyújtottak át, azon megjegyzéssel, hogy nem az egész nemzetgyűlés, hanem csupán tagjainak egy része nevében járnak el, kik kötelezőségeket tartják, Bulgária helyzetét a hatalmak előtt esetelni. A konzulok utasítottak ugyan, hogy a nemzetgyűléstől semmiféle irománnyal ne vegyenek át, de e memorandum Malakanov és Stoilow urak említett előrelátása folytán természetesen elfogadtattott.

A memorandum azzal kezdődik, hogy a nemzetgyűlés az orosz császári biztos megnyitó beszédére adott válaszában kifejezte abbéli felélmét, Ez alatt a fiatal apa is utnak indult, mind-egyre mondva maga előtt a nagytiszteletű urnak elmondandó mondkáját, melyet szepapja is csak az ismert:

„Ich baen nar gänz Biddes halver“ (csakis alázatos kéréssel jöttem ide) szavakkal kezdett el; azon boldog arany korban, midőn Armin népe viczipárnál meg szolgabíróról még csak nem is álmodozott. El is mondta a nehéz dicitőt még pedig hiba nélkül, ha csak azt nem rójuk fel neki hibául, hogy az utolsó mondatot: „Gibt Gott dem Wohlebrw. Herrn Vater das Leben und mir den Verstand reichlicher“, talán abbéli örömben hogy végére jutott, egy kis variációval: „— — — Herrn Vater den Verstand und mir das Leben reichlicher“—rel találta befejezni.

De ezt a jó lelkész ezer meg ezer hallotta lesz és így talán fel se tűnt neki, mert a legnagyobb készséggel ígérte meg, hogy a kis pogányt szívesen bevezeti holnapután reggel az „élők könyvébe“.

Ezzel túl is esett a legnehezebb részen. Hazatérve beszél még a kiszemelt négy komához, kik mondkájára, szintén szócészes dicitókkal felelnek, míg az asszony a pinczébe siet, hogy a boldog Girehet (György) az ugynevezett „Eh:entrunkkal“ megkínálja.

Az idő előrehaladt, s a fiatal apa meglehetősen kifáradva kázatér, hogy fiatal családját megkínálhassa s hogy a nap fáradságait felejtve, megkönnyült fejét csendes álomra hajhassza.

Meg is teheti ezt bátran, mert boldog hajlékában rendben van minden, s a házasság csemetéjét pedig bőségesen védi „az ágyba rejtett éles kés, vagy nálaos cigány vadonútj új seprője“ az Alfs (német Elfen) rossz villik inscelkedése ellen.

Nyugodalmisan alussza tehát az igazságos álmát, nem is álmodva, hogy mi minden baj érheti még a kis örökös holnaputánig.

Reggeltől kezdve sorba járták rokonok, barátok és jó szomszédok a házat, hogy a boldog szülői párnak szerencsét kívánjanak.

Ezek között lehetett olyan is, kinek szemöldöke „össze volt nőve“, vagy olyan is jöhetett, ki szintén szoptat, s ki talán elfelejtette lesz „az ajtót, vagy a betegágyas ágyát egy pár csepp tejfel befecskendezni“ vagy „kötényéből, fejkötőjéből, vagy kontyallagából egy kis darabot leszakítani és azt a bősébe dobni.“

hogy munkálatai nem fognak a kívánt eredményre vezetni, mivel azt tartotta, hogy nincs még a ily eredményhez szükséges kellékek birtokában. E félelem dacára is azonban a nemzetgyűlés erősen hozzájárult, hogy feladatát megoldja. Midőn ezt tették, a nemzetgyűlés tagjai érezték a felelősséget, melyet ily módon hazájuk és nemzetük irányában magukra vállaltak s ezért kötelezőségeket tartottak, hogy a valódi tényállásra felhívják a hatalmak figyelmét, kik oly sok részvétet tanúsítottak Bulgária iránt. A berlini szerződés, midőn az új fejedelemség határait megállapította, az új viszonyoknak megfelelő kellékekkel azt nem látta el. Bulgária szegény s részben természetlen tartomány, s a mellett a hosszas háborúkban teljesen elpusztult. Sok időt fog hát igénybe venni, hogy csak az előbbi jóllét is visszatérjen. Ennek a kis, elszegényedett országnak egy teljes kormány-szervezet s egy fejedelmi udvar költségeit kellene viselni s egyáltalán védelmei egy részét tributum gyanánt a souverainhez beszovaltatni, a török államadosság egy részét átvállalni. A legkedvezőbb viszonyok közt is elviselhetlen teher lenne ez: Bulgária viszonyai azonban nem csak, hogy nem kedvezők, de egészen abnormisak. Ott van elsőben is a balkáni posztóknak török csapatok általi megszállása, ami az ország állandó fenyegetése s zavargások kiapadhatlan forrása lenne. A fejedelemség ily módon kényszerítve lenne folyton nagy sereget tartani hadi lábon, hogy határait féktelen bandák becsapásai ellen védelmezze. E török megszállás ezenfelül a mohamedán népség felbátorítására is vezetne, hogy Bulgária új szervezésének szegüljön ellene. Biztosak arról, hogy így újra török uralom alá esnének. Azon tapasztalatok után pedig, melyeket ez uralom alatt tettek, nem várhatni tőlük, hogy annak önszínűtől vessék alá magukat; — inkább ezentúl is folytatják szidelmüket, ha sikerrelnl is, hogy attól megszabaduljanak. Ugyanaz az eset állna be, mint Bosznia és Hercegovinában, honnan ezek menekültek osztrák-magyar területre. Ha Kelet-Ruméliába újra bevonulnak a török csapatok, nagy mérvet fog ölteni a kivándorlás Bulgáriába. — De nem csak az ez által okozott költségek, hanem a kivándorlottak agitációi folytán felmerülő zavargások is figyelemre méltók. — Mindaddig, míg ugyanazon népfaj különböző részeinek viszonyaiban akkora különbség lesz, mint a minő a bulgárok, keletruméliak és macedónok közt fennforog, mindaddig a béke és rend állandósítását, a mi most a törökök tárgyat képezi, nem remélhetni. A béke és konsolidált viszonyok egyedüli útja: valamennyi bulgár fajra nézve egyenlő viszonyok megállapítása.

BELFÖLD.

(Hangverseny Baróthon.)

Erdővidék, 1878. ápr. 18.
Mint pár héttel ezelőtt jeleztem volt, hogy t. i. a szegedi árvízkarosultak javára a husvét

De megtörténhetett az is, hogy a háziak elfelejtették a kis gyermek fejkötőjéről nyaknak pénzt kötni, arra nem is gondolva, hogy hányan nem köptek lesz „háromszor“, midőn a csodaszép gyermeket bámulták.

Ilyen és több más körülménynek tulajdonítandó, hogy a „megigézett gyermek“ fájdalmában oly keservesen sir, hogy még a sárkányi (helység) is megkönnyörülne rajta!

Itt nem segít orvos, még kevésbbé patika, itt csak a tudós asszony vagy mint a szászok nevezik „die alte F...erin“ segíthet.

Hatan is szaladnak utána.

Látom már, hogy szemet (Escherchen) kell vetnem — mond az öreg — ha nem egyből azonnal meghal a gyermek; gyorsan egy tányért, fázékát és tőt!

Készen áll minden s az öreg elkezd a vegyítést, főzést. Kilenc szalmazárnak hozzá, kilenc ajtó, asztal vagy szekrényezget stb. és kilenc késhegyni hamu kerül egy tányérba, vagy tálba, melyre vizet önt. Erre csernát fűznek egy tübe, a lenyuló szálakat rátekerik mint valami orsóra. Ha a tü a keverékben függőlegesen megáll, úgy ez biztos jele annak, hogy a gyermek csakugyan „meg van igézve.“ Az egészet beleönti egy csuporba, melynek nyílása egy sarkalat kenyérrel befedetik. Ha a csupor felfőtt, akkor azt egy tálba tölti, mely a gyermek bölcsőjébe áll. Ha most az orvosság a tálból a nyílásával gyorsan alá felé fektetett csuporba folyással — minnek a fizika törvénye szerint történnie kell — úgy ez még csatlakoztatott jelét képezi a megigézésnek. Erre a gyermek homlokát, kezeit és lábait ezen orvossággal bekeni, míg másrészt belőle egy pár cseppet szája alá is önt. Ezen eljárás háromszor ismétlődik, még pedig következő varázsigék elmondása mellett:

Dae zwä fälsch ügen dae dea seagen
Dae zwä fälsch zängen dae dea spreächen
Dae droß geauden derkén
Dät in wäs güt der vöter
Dät ünder güt der san
Dät ünder güt der helig gist.)

*) A három jó szellem álljon ellent azon két hamis szemnek, mely reád nézett, azon két gonosz nyelvnek, mely rólad szólott; az atyának és fiának és szentléleknek nevében.

ünnepek alatt hangverseny fog rendeztetni Baróthon, úgy most irhatom, hogy az megtörtént. A hangverseny minden tekintetben igen jól sikerült. — A tiszta jövedelem valami száz forintot felül van. Mielőtt ez a felülfizetők névsorával a tisztelt szerkesztő urhoz a rendező bizottság felküldend, legyen szabad röviden megemlékeznem a hangverseny szellemi részéről. A program „Apró félreértések“ ezimű egy felvonásos vígjáték előadásával kezdődött. Előre bocsátom, hogy minden bizelgés nélkül szölok e darab szereplőiről, s mégis határozottan dicőretet kell hogy mondjak mindenkinek. Jól esett látnunk Sir George szerepében Deák Albertet, az erdővidéki bánya egy-let pénztárnokát, ki átgondolt és helyesen felfogott szerepét minden tekintetben sikerülten töltötte be. Ezt mondhatjuk Máthé János és neje Teslá Ágnesről is, amaz Aldermán Gaylare, ez Ilona szerepében. Dr. Bartha Gyula a véletlenül szakácsosá lett Károly, ugy Ferenczi Lajos az udvarmester szerepében semmi kívánni valót nem hagyhat fenn. Mit mondjak Czirmay Lajos József Samujárd? Ő a veterán műkedvelő s közönségünk kedvenc komikusa e szerepével bármelyik nagyobb színpadra beillenék. Nem ok nélkül nyert nyílt jelenésben méltán megérdemelt tapsokat. Fehér József az inas, valamint Ördödi Mari szobaleány szerepében ügyesen állottak meg helyöket. Előbbinek feltűnt különösen csinos angolcs öltö-zete utóbbinak a színpadon való bátorsága. — A közönség végül az egészet zajosan tapsolta meg.

Ezt követte egy férfi négyes (Bordal Bánkból) mely mint a többi férfi négyesek, melyeket ugyanazon szemlék énekeltek, igen jól sikerült. — A Bernáth Kálmán zongorajátéka elmaradt, helyette dr. Schwarz Zsigmond volt szíves előadását Chopintól „Fantasie impromptu“ című darabot; minden esetre méltó helyettesítője volt a kitűnő zongorista Bernáth Kálmánnak. — Dr. Schwarz kísérte zongorán az ének darabokat. Ezek között méltán kitűnt Stroas Ferenc és Kónya Miklós „duett“-je. Előbbinek gyönyörű tenor hangja egészen elragadta közönségünket, s mindkettő elismerésünket érdemelte ki, hogy egy pár mérföldetől is szívesek voltak ide fáradni. A Dr. Bartha Gyula szavalata minden esetre nem szorult dícséretre, de annyit a nyilvánosság terén ki kell hogy jelezzünk: hogy a tudomány emberek valahányszor működik mindannyiszor a legnagyobb szíveséggel működik közre, s nem tart azon lábra kapott s Erdővidéken is otthonos előléttel: hogy a nyilvánosság színművészei, valamint a műkedvelői színi előadásokat nézni jó, de abban részt venni igen kicsinyes dolog.

Vajha ily estékkel többször is gyönyörköd-tenék közönségünket az illetők.

A szegedi árvíz okai.

Egy hónapja mult, hogy a víz, az embernek ezen álnok szövetsége, ismét intő példáját adá

Az említett babonákon kívül még sok más lyfélével él az egyébként műveltség tekintetében, hazánkban bármelyik parasztját felülmúló száz pömbör, de mivel ezek más, például a román és helyenkint a székely népnél is előfordulnak, azért helyesebbnek látom a felsoroltakkal az alkalommal beérni s az új polgári ünnepi ruhájában csinos bölcsőjében egy kisse közelebből megnézni.

Alig hangzottak el a harang utolsó hangjai, mire a keresztcsülőpár a csinosan kitakarított házba belép, hol bevett szokás szerint a fiatalab-bik emeli ki a gyermeket bölcsőjéből, még pedig következő szókkal:

Bedinkt, bedinkt
Wat got es schinkt
Et aas an onylen feny
Daem sele mer hoit guade seny.
An hiden nia mer mät
An kräste walle mer bronyen
En am gesangd leasne mer ich.)

A megtörtént keresztelés után a nő keresztcsülők visszatérnek a gyermek szülőházába, hol őket a férfikeresztcsülők várják. A ház közepében megállanak, az öregebbik, ki a gyermeket visszahozta, az asztalra teszi és következők mond:

Hae liagen ich dich af den däschen
Te sält wässe wae e fäscht *)
Innen ujra fölveszi és a tűzhelyre fekteti, mialatt így szól:
Hae liagen ich dich af den hiart
Te sält wassen denyem vöter och denyer motter wiart. *)

Vége az ágyra, mialatt következőket mond:
Hae liagen ich dich af t bat,
Te sält schwege bäs deny motter wäscht och bakt *)

Ennek megtörténte után felszólal a két keresztcsülők és következő áldást kíván:
Pätchen liaw, wos bloai
Alles eauglact vun dir flai

*) Gondolkodjatok meg, fontoljátok meg, mit adott nektek az isten, szép anygalka az, kit mint pogányt ezen- nek kivizünk, s kit mint keresztényét visszahozni akarunk, nektek pedig egésséget kívánunk.

*) Inn itt az asztalra teszlek és kívánom, hogy ugy nojjál mint a hal.

*) Ezennel a tűzhelyre fektetlek, légy méltó apádhoz és anyádhoz.

*) Most ágyra fektetlek, hol hallgatni fogsz, ha anyád mos vagy szű,

annak, hogy mily kevésbé lehet benne bízni, s hogy szeszélyvel szemben, az ember soha sem lehet léggé óvatos.

A sebek s a nyomor, melyeket a fékét vesztette Tisza a virágzó városnak és környékének okozott, sokkal nagyobbak valának, hogysem idő maradt volna az okokat fürkészni, melyek a városok történetében páratlan álló katasztrófát előidézték.

Napok jöttek, napok multak, s az idővel, e csatlakoztatott orvossal frígyre lépett a mielőtt világ, hogy páratlan részvétővel a sebeket beheggesse, a könnyeket letörölje, megszüntesse; azon könyveket, melyeket oly sok ezer — néhány hét előtt még vagonos — polgár hullatott.

A társasélet ismét rendes kerékvágása felé kezd haladni, s a köznapai teendők között szellőzgetni kezd az új szabályozás kérdését, valamint az okokat is, melyek a Tisza áradását okozták és jövőben is okozhatják.

E nagyfontosságú kérdések megvitatásával foglalkozott utóbbi időben nemcsak hazai sajtónk, hanem a „N. fr. Pr.“ és más szaklapok is. De oly kimerítően és annyi szakavatottsággal, mint ezt a „Zeitung des Vereins deutscher Eisenbahn-Verwaltungen“ című szakközönség ápril havi száma teszi — egy lap sem szólt.

Az ügyes tollal írt terjedelme czikk írója, Reiner B., az alföld-fiumei vasúti társaság vezérigazgatósági titkárja. Élénk szavakban eszteli Szeged helyzetét, valamint a katasztrófát megelőző övrendszerek szabályokat, melyeket a kormány meg-ejteti elrendelt vala. Ezek után áttér magára a katasztrófára; és okairól többek közt következők szól:

„Szeged végtelen sorsának okait egyrészt a Tisza hiányos szabályozásában, másrészt pedig magában a folyó sajátosságaiban keresik: sajátosságok ezek, melyekkel a continens egyik folyója sem bír. Rendkívüli csekély vízessége mellett azon különös tulajdonsággal bír, hogy elvadás, vagy huzamos esőzések idején végtelen gyorsasággal szokott növekedni. Felső folyásában, hol tudvalevőleg minden folyó nagy sebességet és ennek megfelelő gyorsaságot mutat — a Tisza csakis fél akkora eséssel bír, mint a Po eső, ott hol azt az olaszok még csak „Po morte-nak“ nevezik. Vízessége Török-Bacse és Titelnél kétszeres csekélyebb, mint a Po legkisebb esése, dacára annak, hogy utóbbi medrének közepében tisztelegyszer nagyobb esést mutat, mint a Tisza — hasonló távoliságtól kezdve. De járul ehhez még az is, hogy a párhuzamosan hömplyög Dunának kétszeres nagyobb esése van a Tisza vize esésénél. Utóbbinak beszakadása az előbbibe majdnem függőlegesen történik, mely körülmény a Tisza hullámainak csendes lefolyását nagy mértékben gátolja.

A folyónak ezen kedvezőtlen beszakadási viszonya még károsabbá válik a Dunának szintén nem ritkán előforduló áradásaival, minek természetes következménye rendszeren az szokott lenni, hogy a Tisza vize megtöndüljön és szabályos lefolyásukban megakadályoztatnak.

Gottes gist, guad, hül voh segen
Soe met dir of alle wögen ! *)
Mig ezt végbemenni látjuk, addig a férfiak is a szobába lépnek, mert a végtelen hosszú és szép, házi szőtt abroszokkal megterített asztal hiva hiva a rokonokat és jóbarátokat a „Kai mesre“ (keresztelésnél gyakran 2—3 óra hosszat tartó ebéd).

A szász gazda ily alkalmakkal mit sem kímél, mit pincoz és kamra máskor argusi szemekkel őriznek.

A kanosok telvék a híres bolkácsival, melyet a fiatal anya apja küldött örömben, s az első ételt a meghívottak legifjabb asszonya már be is hozta, midőn az idősebbik keresztcsülők föláll s az új szülőket — igen gyakran nagyon el-més és talpra esett szavakban — élteti.

Vig beszélgetések között telik el a lakoma, melyet rendszeren a fiatalabb koma oszlat el. Rövid szavakban még egyszer élteti az új csemetét és ezek végén, a szász nép tulságos takarékosságát jellemző következő szavakat vonva be beszédébe:

„Az isten áldja meg eleaságtamrákat, hogy ne éreztétek (schwer empfinden) a mit manekünk adtatok ...

E között este lön már, s a vendégek hazafel tartanak, de mielőtt ezt tennék, mindenki kötelezőségeket tartja a külső szobában álló teknyőbe, melybe gyógyerejű füvekből készült fürdő van, a bábaasszony számára egy néhány pénzdarabot vetni, figyelemztetve őt, hogy a gyermeket el ne égesse.

Igy néz ki egy keresztelés a szász földön, melynél a babona, miként ezt a néhány példából is láthattuk, ép oly nagy szerepet játszik, mint például az oroszok, vagy románoknál. Hasztalan minden szószék, minden iskola, mert a nép nagyon ragaszkodik régi, bár mennyire is elavult szokásaihoz.

Soraim végén nem mulaszthatom el egy tekintélyes lelkész szavait fölemlíteni, ki így szol: „Bár csak gyakran jutnának szászaink azon helyzetbe, hogy a keresztelésnél szokásban lévő babonákkal minél többször élhetnének, mert egy század mulva alig lesz vérünkben néhány ember, ki szokást dühethné!“

*) Kedves keresztim, nőj és virul; távol legyen tőled minden szerencsétlenség, az isten lelke, kegyelme és áldása kísérjen téged utadon!

A Tisza vízesésének ezen hiányaihoz járul továbbá az is, hogy mellékfolyói sokkal rohamosabb eséssel bírnak amannál: e jelenségnek tulajdoníthatók és erre vezethetők vissza az oly gyakori borzasztó áradások, melyek a tavaszi olvadások, vagy tartós esőzések után, gyakran 100 négyeszmérföldnyi jó termő földet is elborítanak.

E pont után szol a kormány intézkedéseiről, nevezetesen azokról, melyek az utóbbi években tétettek.

De szóljanak itt is saját szavai:

„Tagadhatatlan — ugymond, hogy a magyar kormány az utóbbi években az elavult szabályozási rendszer káros voltát belátva, 1872 óta az átmetszési rendszert nagyjában elrendelte, de a vasutak építési korszakában, a folyók rendezésére oly csekély összegek vétettek föl — obolom date Belisaro — hogy a rendszer gyökere megváltoztatására, már csak a nagy költségek miatt sem lehetett gondolni.

Hasztalan utaltak a szakértő férfiak, más, szintén földmíveléssel foglalkozó, vidékre és itt mindenképpel Franciaországra, melynek déli tartományaiiban néhány folyó hasonló katasztrófákat okozott, mint nálunk a Tisza, hol azonban a szabályozásnak kívül, lecsapolati csatornákat és kolosszális tartálék-víz-medencéket építettek, melyek segítségével a folyó profilját túllépő vizet felfogták, illetőleg lecsapolták.

Ily reservoírral bír p. o. a Loire egyik mellékvize, a „Furent“, (egy hegyi patak) mely 95 ezer négyeszméternyi területen 1.600.000 köbméter vizet képes magába fogadni.

A bourgognei csatorna reservoírjának 6 medencéje van, melyek együttesen 28.000.000 köbmétert vehetnek fel magukban. Az ily módon levezetett roppant mennyiségű vizet, részint a csatornák étetésére, részint pedig egyéb gazdasági célokra szokták felhasználni.

Az említett tartálék-medencék szükségessége Magyarországra nézve már csak azért is kívánatos, mivel itt az évről 130 napja rendszeren eső, vagy havat szokott hozni; de szükséges továbbá azért is, mivel Magyarország a meteorológiai felvett országok sorában 500 mm. lecsapolási magassággal szerepel.

Ismeretes dolog, hogy 1873-ban egy társaság késznek nyilatkozott a Hobom-féle lecsapolási rendszer keresztültelére és oly csatornák vágására, melyek képesek lettek volna azo vízmelegnyiséget, melyet a folyó medra tartani nem képes, levezetni és azt a mostani Tisza torkolatánál egy alkalmasabb helyen — Bázisnál — a Dunába terelni. E vállalattal a nagy magyar Alföldnek észszerű vízzel való ellátását tervezték, mialtál az, nemcsak gazdasági szempontból, hanem iparára néz is sokat nyert volna.

A bekövetkezett krach ezen eszmét is, mint sok más, csakhamar feledékenységbe juttatott. Feltehetően azonban, hogy a legutóbbi nehéz tapasztalatok után, ismét fölédle a jóra való terv; legyen szabad ezt annyival inkább hiuúnk, hogy Németország, Franciaország, sőt Olaszország is rég szakítottak már az elavult folyószabályozási rendszerekkel, s hogy a gát és közép átmetszeti rendszer helyébe az államok is mindenütt csak az ugynevezett „lecsapolási rendszert“ fogadták el.

Eddig a szakértő mérnök szavai, melyekhez azon ohatással járulunk, hogy az annyira sujtott Alföldet a mocsárok helyett, mielőbb szép mezők tartsák, s hogy fővárosa egy második Aquileja-ként, Phönix gyanánt emelkedjék ki romjaiból.

Cs. Rákosi.

Az erdőügyi bizottság jelentése.

A képviselőház erdőügyi bizottságának jelentése, melyet a bizottság előadja az erdő-törvényjavaslata vonatkozólag a ház elé terjesztett, mindenképpel a javaslat keletkezésének rövid vázlatát adja. Ezután az erdőterületeknek hazánkban nagy számát sorolja föl s felemlíti, hogy a területen létező famennyiség nemzetgazdasági tekintetből is mily jelentékeny tökéértéket képvisel. Régibb törvényeink intézkedései nem felelnek meg a mai kor viszonyainak és igényeinek, habár azok egy némelyikének fölvelei sokban a jelenkor fogalmainak színvonalán állnak; e hiány törvénykezésünkben méltán felhívhatja a törvénykezés munkásságát s indokolja a törvényjavaslat benyújtását egy oly kérdésben, mely nemcsak nemzetgazdasági, de a ma általában elfogadott elvek szerint, közgazdasági és közegészségügyi tekintetből is, felelő nagy fontossággal bír.

A törvényjavaslatot a bizottság tárgyalása után főbb intézkedései, elveit és célját tekintetében következőleg ismerteti: Oly területek, melyekről, ha az erdő letarolatik, ez által legtöbb esetben magának a tulajnak termőképessége volna vesztélyeztetve, vagy hó, kőgörgöttek és vízmosások képződésének, vagy pedig a futóhomok terjedésének út nyitnánk, végerővel tekintetnek és mint ilyenek, az állam részéről szigorú ellenőrzésnek vannak alávetve; ily területeken nemcsak az ir-tás, de legtöbb esetben maga a tarvágat is tiltatik; továbbá kimondatik ily területeknek újra beerdősítése, mire ha az egyes magánbirtokosok nem volnának képesek, társulási útján, mely társulatok közérdekű működésükben az állam által istápoltatnának, esetleg pénzügyiellen is részesül-nének.

Czélja e törvényjavaslatnak, hogy a már is aggasztó mérvet öltött erdő-pusztításnak, a menyire lehetséges, véget vetessék és egy okzerű, állandóan titkos jogvedelmet nyújtó erdőgazdasági kezelés állapíttassék meg; — e tekintetben a javaslat szabványai eléggé szigorúak s az ellenőrzés eléggé kifejezett és ha — eltérőleg a más államokban ma már mindenütt elfogadott erdő-törvények elveitől — e törvényjavaslat csakis az állam, törvényhatósági, községi, egyházi, alapítványi, hitbizományi, közbirtokossági közös, szóval oly erdőségekre nézve határozza meg annak mikénti kihasználását, a hol e birtokok, magának a tőkének fogyasztására nem lehetnek följogosítva; a véderőket tekintendő területeken kívül, a tulajdonképeni magántulajdonok mikénti kezelését és kihasználását, a legáltalánosabból sem szorítja meg: oka, mert e törvényjavaslatot benyújtó kormány és a bizottság többsége nem tartotta czélirányosnak, és mai gazdasági viszonyaink közt, az erdőkezelés és kihasználás szigorú szabványait, a magán-erdőbirtokosokra is kiterjeszteni. A statisztikai adatok alapján hazánkban körülbelül 2.500,000 katasztrális erdőterület képez tulajdonképeni magánbirtokot, mindenesetre mind nemzetgazdasági, mind közgazdasági tekintetből egy oly jelentékeny érték, melyről indokolt, ha arra a törvényhozás figyelmét kiterjesztendő s az állam ellenőrzési jogát gyakorolná, a bizottság átérezte ennek igazságát és dacára, hogy helyesli az e tekintetben már mindenütt alkalmazott elveket, e törvényjavaslat megszorításait a tulajdonképeni magán-erdőbirtokokra kiterjeszteni nem javasolhatja ez időszakra, ezekben nyomozható gazdasági birtokviszonyainkkal.

Erdőrendészeti hatóságot első fokban a törvényhatóságok közigazgatási bizottságai képeznek, második fokban a minisztérium.

Hogy a törvényjavaslatban kifejezett intenciók, okzerűen, igazságosan legyenek végrehajthatók, bizonyos intézkedések és végrehajtott szakképzett községi felállítás szükségeseinek mutatkozott; — a kormány ezt a javaslat szerint, kir. kinevezett erdőfelügyelők alkalmazása által véli elérhetni.

A bizottság körében kifejezett nyert azon nézet is, vajjon nem volna-e czélirányosabb, ha ezen felügyelők, törvényhatóságoktól választandó, bizonyos megkötött qualificatiohoz kötött egyének lennének; a bizottság alaposan megvitatta és tanulmányozta e kérdést s meggyőződéséről, hogy a törvényhatóságoktól választandó felügyelők intézménye, mely sokkal több főbb hivatalnok alkalmazását tenné szükségessé, költségesebb, mintha a törvényjavaslat értelmében ily kir. erdőfelügyelők a szükséges segédemlékzettel naponta, országos kerületekre kihatolva, a kormány által nevezetnek ki, de különben is, hogy az eljárás egyöntetűségére nézve, az állam által közvetlenül gyakorlandó ily nemzetgazdasági és közgazdasági tekintetből főfontosságú kérdésben correetebb ellenőrzés és a szakértői qualificatióknak szigorúbb alkalmazhatása tekintetéből, a kinevezetése több garanciát nyújt, a kormány által benyújtott törvényjavaslatban kifejezett kinevezési rendszert fogadta el, annál inkább, mert a törvényhatóságilag választandó kevésbé dotált és a választás esélyeinek is kitért állásra, általánosságban alig remélhető oly szakszerű megismerése, kik ezen fontos állásnak a szükséges tekintélyt is képesek volnaak kölcsönözni.

Az erdei kisebb kihágások elbírálása, lopások és károk, melyek 30 frtot tol nem haladnak, a törvényjavaslat szerint közigazgatási hatóságok által intézendők el.

A bizottság ezen elvet készséggel tette magáévá, azon nézetből indulva ki, hogy az ajánlott módon az eljárásnak felette kívánatos gyorsítása, egyszerűsítése és a felelőkre nézve tetemes költségkímélés éretik el.

Az ily kisebb erdei kihágások első fóruma a szolgabíró (városi kapitány) esetleg 10 forintig a községi bíró, második fóruma pedig az illető közigazgatási bizottság által kiküldendő társas bíróság, melybe kültagok is meghívhatók, az alispán (illetőleg polgármester) elnökölte alatt.

E másodikfokú bíróságnak a kir. ügyész hivatalból tagja, kinek kötelessége örökölni a felett, vajjon a bíróság törvényszabta hatáskörét nem hágja-e túl és ily esetekben az ügyet tartozik a Curia mint legfőbb ítélőszék elé feleltetni.

Szigoruan intézkedik még a törvényjavaslat az erdő égések eseteiben történt mulasztások tekintetéből és egyes szakaszokban ezek megállítását célzó intézkedéseket ír körül, és ezt mindenki, kinek e téren gyakorlati ismeretei vannak, helyesolni fogja.

Felette fontosak azon intézkedések, melyek a javaslatban a fausztatásra és tulajdonára nézve foglaltak; t. i. hogy a vízi-utakat használták, respectálva azonban a ma érvényben levő jogokat 50 éven belül, feltétlen, kizárólagos jogát senkinek se képezik; hogy ott, hol a víz mint közlekedési út, az érdekeltek összes igényeinek megfelelni nem képes, a használat sorrendje és aránya megállapítandó; továbbá, hogy hajózható folyókán a tulajdon szabad, de a fausztatás tilos, nem hajózható folyókán pedig mindkét fausztatási mód, csakis miniszteri engedély mellett gyakorolható.

Végre e törvényjavaslat egy országos erdei alap létesítését czélozza, mely első sorban az erdő-gazdasági czélok előmozdítására fordítottak és mely azon összegekből tervezetik megállapítani,

melyet tiltott cselekmények elkövetői a jelen törvényjavaslat alapján pénzbüntetésekben fizetnének.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. apr. 19.

— Ő cs. kir. Felsége, folyó évi április 14-én kelt legfelső határozatával, Mikó Imre kolozsvári járásbírói albirónak, saját belegegyezése, hasonló minőségben a kolozsvári járásbíróhoz leendő áthelyezését legkegyelmesebben megengedni határozta.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, az 1876. évi 28. t. cz. alapján újból szervezett szobemegyei tankerületbe Trauschenfels Emil kir. tanácsost, tanfelügyelőt, ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Tiszviselői választás.** Szolnok-Doboka megye bizottsága április 17-én tartott közgyűlése alkalmával második aljegyzőnek Placsi Antal Ödönt, szamosújvári segédszolgabírónak Bándi Györgyöt, nagyloncai orvosnak M. éder Józsefet választotta meg.

— **Műipar.** B. Bánffy Ádám, a fáradhatatlan műiparos, ismét néhány szép majolikát készített, az egyik egy hatalmas lámpatartó oldalán egy magyar harci jelenettel igen ügyes dombozműben. E tárgyak szintén a sz. fehérvári kiállításnak lesznek részei. — A királyi pár özvet lakodalmára készült dívdzölz iratokat nagyobb részt Cserny ismert könyvtárából látta el, valóban izlées borítékokkal. Különösen díszes közöttük a Kolozs megye, a város és az egyetem felirata.

— **Emlékeztetnek** olvasóink egyik korábbi hírnkre, melyben az állították, hogy egyik kolozsvári román esperes megtiltotta volna az egyházi gyűlése a magyar nyelven való szólást. E híre a kolozsvári egyházak mindkét esperesétől czáfolat jött be, egyikük, a görög nem-egyesült, kijelentette, hogy csak kötelességet teljesít vala, ha a magyar nyelvet a gyűlésen eltiltja, erre nem volt alkalm; a második, tiszt. Pap Gábor ur, kijelenté, hogy se nem tette, se nem tenné. Mi pedig a hírt ép a gr. kath. egyház egyik gondnokának 4 tanu előtt tett nyilatkozata után közöltük s hogy meggyőződik t. Pap Gábor ur, miszerint nem szoktunk igaztási viselkedéssel legbőlt kapott híreket gyártani, megneveztek a forrást s a négy tanuak írásbeli nyilatkozatát vet-tük, melyben szívesen megerősítették az illetőnek a „Kelet” ben közölt állítása. Sejtve azonban az ostromot, minek a curator büns feje ki lesz téve, feltértük őt szerkesztőségünkbe és megkérdeztük, ha embere lesz-e a négy tanu előtt tett állításának azon esetre is, ha lelkesze által kérdésre vonatik, s gondolja meg még egyszer, ha nem tévedett-e a történet elbeszélésében, mire az illető nemcsak megerősítette, hanem ki is bővítette korábbi állításait, fogadkozván, hogy semmi nemű hatalom sem vételi vele vissza a mondottakat. De tiszt. Papp Gábor ur sem hagyta a maga igazát, s becsületsértésért beperelte a járásbírósnál a mi curaturunkat. A tárgyalás a napokban folyt le s ennek eredménye a következő ítélet:

Ő Felsége a király nevében!

A Kolozsvár városi kir. járásbírósg helybeli görög kath. esperes panasza folytán Juhász András ellen becsült biztonságot sértő kihágásért e kir. bíróságnál 412. 1879. szám alatt megindított nyomozatot a bprts 289. §-ának d) pontja alapján felhagyni határozta:

mert

a mai napon megtartott szóbeli tárgyalás alatt helybeli gör. kath. esperes Pap Gábor nyilatkozatára, hogy ő Juhász András büntetését nem kívánja, ha ő tettét beismeri, sőt megkéri. Juhász András vallomása rendén kinyilvánította, hogy azon bir terjesztése, hogy Pap Gábor gör. kath. esperes akármelyik egyházi gyűlésen valakinek megtiltotta volna a magyarul szólást, semmi alappal sem bír, s ő ezen hírt csak is részben terjesztette. Ő a bíróság előtt megkéri Pap Gábor s ez utóbbit neki a megkérés után megengedvén, a nyomozat a bprts 289. §-ának d) pontja alapján fel volt hagyandó.

Ezen határozat önek szóbeli kérése folytán kiadatik.

A városi kir. járásbírósgától.

Kolozsvárt, 1879. április 5.

Mikó Imre, kir. albiró.

Részünkről nem boosátkozunk ezen ítélet és előzményeinek boncolgatására, csupán annyit jegyzünk meg, hogy az egyház kebelében történő dolgokra nézve senkinek sem állhat módjában megbízhatóbb és tekintélyesebb forráshoz folyamodni, mint azon egyház egyik gondnokához, s hogy továbbá a négy tanu állítása szerint ez illető uran nem voltak az alkalommal tapasztalhatók a részesség jelei.

— **A kolozsvári zene-conservatoriumnak** ünnep másodnapjáról elmaradt hangversenye változatlan másorral holnap délután 3 1/2 órákor a vígadó termében meg fog tartatni. Felhívjuk rá a közönség figyelmét, megjegyezvén, hogy a pártoló tagok jegyeiket holnap d. e. 11—12 órákor vehetik át a conservatorium helyiségében.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetnek a kolozsvári kiállítók, hogy a székesfehérvári kiállításra szánt ipar-, termény cikkek kellőleg becomagolva, elismervény, fuvarlevél kíséretében színes papíron a név és tárgy megnevezése mel-

lett küldendők be s erre véghatáridőül f. április hó 23-ika reggeli 10 óra tűzött ki. A t. kiállítók tehát a fennjelzett napig sőtér 23. szám alatti helyiségbe elszállítani sziveskedjenek, mert csak ez ideig eszközöltek díjmentesen a szállítás, ez idén tul mindenki saját költségén lesz köteles az elszállítástól gondoskodni. A Kolozsvárt székelő székesfehérvári orsz. ipar-, termény kiállítás közvetítő végrehajtó bizottságától.

— **Halálozás.** Desbordes Josefín, saját és gyermekei: Schell Josefín, férjezett Vastagh Györgyné, férjével és gyermekeivel; Schell Lujza, özv. Pichler Bódogné gyermekeivel; s végre számos testvérei és rokoni nevében szomorú szívvel jelenti, hogy szeretett férje, az illetők alyja és nagyatyja, néhai Schell Mihály, nyugalmazott városi adótitisz, folyó hó 18-án, élté 78-ik évében, hosszas szenvedés után berégezte pályafutását. Hílt tetemei folyó hó 20-án, délután 5 órákor fognak a középütczei 8-ik számú szál-lásról, az év. evangélikusok szertartása szerint elhelyeztetni.

— **A n.-szobeni** postaigazgatóságtól a következő értesítést vettük: A bekövetkezett évad kedvezőbb utivizonyaira való tekintettel, valamint azélszerűbb közlekedés szempontjából, az Offenbánya-topánfalva-abrubbányai és verespatak-abrubbányai küldöncszekérpostajáratok folyó évi április 20-ik napjától kezdve a következő menetrend szerint fognak közlekedni: Offenbánya-Topánfalva-Abbrubbánya között: hetenkint háromszor kedden, csütörtökön és szombaton. Indul: Offenbányáról d. u. 3 órákor. Érkezik: Topánfalvára d. u. 6 órákor. Naponta indul: Topánfalváról reggel 4 órákor. Érkezik: Abrubbányára reggel 6 órákor. Naponta indul: Abrubbányáról vissza d. u. 5 óra 15 percz. Érkezik: Topánfalvára d. u. 7 óra 15 percz. Hetenkint háromszor kedden, csütörtökön és szombaton. Indul: Topánfalváról este 7 óra 30 percz. Érkezik: Offenbányára este 10 óra 30 percz. Verespatak-Abbrubbánya között: Naponta indul: Verespatakról reggel 4 óra 30 percz. Érkezik: Abrubbányára reggel 6 óra. Naponta indul: Abrubbányáról d. u. 5 óra 15 percz. Érkezik: Verespatakra d. u. 6 óra 45 percz. Mi ezzel azon megjegyzéssel tétetik közhirrő, hogy az abrubbánya-zalatna-gyula-fehérvári személyszállító postajáratnak menetrendje változatlan nem szenved ugyan, mindazonáltal a fennebbsiekkel közvetlen csatlakozásban álland. Nagy-Szeben, 1879. április 15-én. A m. kir. postaigazgat.

— **Eymen.** Todorfi Lukács Szamosújvár városi levéltárnok a husvéti ünnepek alatt jegyet váltott Szamosújvárt a szép Hollész Anna kisasszonnyal, m.-szigethi kereskedő Hollész Simon kedves leányával.

— **Csatár contra Ágai.** A budapesti esküdtszék előtt tegnap tárgyalatott Csatár Zsigmond országos képviselőre dr. Ágai Adolf, a „Borszem Jankó” szerkesztője ellen. A „Borszem Jankó”-ban ugyanis „A folyosóról” czim alatt egy kis cikk jelent meg, melyben, mintegy „mameluk” nyilatkozata (két „mameluk” beszél egymással) ez elfoglaltatik: Csatár Zsigmond szemére hányja a kormány ak bűnét. Ugy kell a kormánynak, miért nem csukatta el ezen bekéltlenkedő akkor, mikor ahhoz nemcsak joga, de kötelessége volt . . . De nem tette, mert Csatár demoralizálná Mileticet.” Vádló Csatár kezét szívére téve mondja el vádbeszédjét. Isten látja lelkét — ugymond — sajnája, hogy az esküdteket ide fárasztotta és idejőktől megfosztja, de mikor legdrágább kincsét, a becsületét támadják meg, kénytelen volt arra. Ő mindig a haza javát akarta és ime „a hazafiai koszor helyett a becsületenítés sarával illeték.” Ő ez idő szerint az országgyűlésen ellenzéki állást foglal els mint ilyennek kötelessége a hibákat ott, a hol azokat észreveszi, megírni. A mult év decz. 16-án az országgyűlésen tartott beszédében indokolta, hogy miért nem fogadja el a jelen kormány költségvetését. Ezért őt bizonyos fizetett tollak botrányának akarták feltüntetni. A melyen tisztelt vádlott (Ágai meghajtja magát) őt becsületében orvult megtámadta. Ő (Csatár) mindig kimondja az igazságot, de vannak emberek, a kik „schmeichlizroznak” és hizelegnek; neki nincs erre szükség, reméli, hogy az esküdtek „szűzies álláspontjuknál” fogva vádlottat bűnösnek fogják kimondani. Vádlott Ágai Adolf mindenekelőtt megjegyzi, hogy lapjai közül az egyik dícséretet, a másik kritikát mér; ugyanaz a levélhordó egyszerre hozza a dícsért és gyalázó leveleket az ország különböző vidékeiről, ugy hogy iróasztalának egyik oldala rózsaszínű, a másik fekete. A „Borszem Jankó” történetében két korszakot különböztet meg. A Rákóczi- és Csatár korszakot. Az első alatt Rákóczi Jánost pestmegyei jegyzőtt érti, a ki ellen naponként számos heves támadásokat tartalmazó levél érkezett hozzája, Rákóczi halála után Csatár ellen érkeztek a levelek az ország különböző vidékeiről, melyekben arról is volt szó, hogy vádló, ki népboldogítóknak akar feltűnni, uszorszodik, 28, 30 sőt még több százalakra kölcsönöz pénzt. De ezeket mellőzte, mert nem látott benne semmi elmsérséget, neki, mint élcelapszerkesztőnek pedig erre kell tekinteni első sorban. — Az azonban, hogy valaki még Mileticet is demoralizálni képes, elég comicusnak tűnt fel előtte és azért közölte. De erre nézve megjegyzi, hogy a mai korban dupla moralé létezik: a poititikai és a polgári moralé. — Ha a politikus támad-

ják meg, ez által még nem sértik meg a magánembert. — A „bekéltlenkedő” szó, melyen tulajdonképen az egész incriminált cikk alapszik, nem involválhat bűnt, mert az a magánemberre nézve sértést nem képezhet. — Kéri az esküdteket, hogy őt ártatlannak nyilvánítsák. — Csatár válaszában azt mondja, hogy Ágai véd-beszéde által még inkább meggyőződött arról, hogy vádlott „oda akart hatni, hogy becsületét egót beborúsítsa.” Az incriminált cikk különben oly vádat tartalmaz a kormány ellen, mely miatt a kir. ügyésznek kellett volna pert indítani vádlott ellen. A zsurnalisták tullepik a Rubikont, melynek „keretén belül” kellene maradniok. Az elvek helyett, személyek ellen baroznak. Ezt nem lehet tovább tűrni. Ha a pénzt ellopják, azt visszaszerezheti, de ha (elérzékenyede) becsületét veszti el, ezt nem lehet többé visszaszerezni. Rög tűri már „ez uri ember” (Ágai mutat) támadásait, soká hallgattam, midőn „megtámadta becsületem templomát”, de végre is elszakadt a fonal. Kéri az esküdteket vádlottat bűnösnek kimondani. Ágai röviden válaszolva, azt mondja, hogy nem érzi magát hivatottnak a saját védelmére kelni. Mégis annyit kíván megjegyezni, hogy a saját folytatása a bírónak; a hova ennek keze nem ér el, oda eljut a saját. Felhozza pl. az uszorsát. A bíró nem sujtathja azt, a ki 20, 30%-ra kölcsönöz de igenis földözheti a saját és pellengérsé állíthatja. Ismételve hiejelenti, hogy ő a „bekéltlenkedő” szóban nem lát személyes sértést. A törvényszék elnöke erre röviden összegezi a tárgyalás eredményét és a következő kérdőpontokat olvassa fel: „1. Foglaltatik-e az incriminált cikkben rágalom, igen vagy nem? 2. Az incriminált cikknek szerzője Ágai Adolf-e, igen vagy nem? 3. Vétke-e Ágai Adolf a saját utján elkövetett rágalomban, igen vagy nem?” Az esküdtek erre visszavonultak és hosszabb tanácskozás után a kebelükből választott elnök dr. Schmidt Titus a hallgatóság feszült figyelem közt a következő eredményt hirdeti ki: „Az első kérdésre hét igennel, öt nemmel válaszolt; a másodikra egyhangulag igennel; a harmadikra hat igennel és hat nemmel. A törvényszék erre visszavonul és az elnök az esküdtek verditike alapján vádlottat a saját utján elkövetett rágalom vétsége alól felmenté. Ágai költségeit 4 kr. hippénz, 8 kr. gőszikló, összesen 12 krban számítja fel. A törvényszék vádlótt Ágai részére 12 kr. és a sajátbírósg által előlegezett 72 ft. 64 krajczár költséggel megfizetésében marasztalta el. — Mindkét fél megnyugodott az ítéletben.

— **A Körösvölgy veszedelme.** Még alig hangzottak el a szegedi katasztrófa borzalomhangjai s máris Arad megye egy nem kis területének lakossága hangoztatja kétségbeesett segélykiáltását az árviz rémületei között. A husvéti ünnepek szomorú híreket hoztak a Fehér- és Fekete-Körös mentéről. Kivált az utóbbi folyó dagadt meg már e hó 11-én annyira, hogy 17 lábón felül emelkedett a víz s a bélzerendi határt egészen elöntötte. Ekkor a község maga a kirendelt embéri munkaerő segítségével megmenekült, mert a Körös a támadási határt is elöntvén, áthágta a községségen kőszny, most azonban magasra duzzadt Töz folyó partjait s ezen leszállást nyert Nagy-Zerénd felől elöntvén a nagy-zeréndi határt és a község kétharmadát. A víz egy darabig apadt, azonban ujlag oly rohamosan kezdett emelkedni, hogy már 12-én este 19 láb volt a vízmagasság, tehát egy nap alatt két láb emelkedés észleltetett, 13-án pedig 19 láb s 5 hüvelykre emelkedett a vad folyó. A község lakossága a szolgabírói hivatal intézkedése folytán kétségbeesetten védelmezte a védváltat, mely a községet védte, azonban hasztalan volt minden erőfeszítés, mert a Körös ellen emelt kőrárt 14-én éjjeli egy órákor két helyen átszakadt, s egyik helyen 50 méter, a másik helyen 10 méter hosszú résen tolt a víz a községbe. A bős áradata azonban nemcsak e két szakításon keresztül rohamolt be, hanem meghátrán a töltés koronáján, korlátolatlanul omlott a szerencsétlen községbe, melynek lakosai, mint a hivatalsürgöny mondja, fákra és háztetőkre menekülnek. Az árviz borzalmai annál jobban sujtják a szegény népet, mely rendszeren ki van téve a Körös áradásainak, mert apadás három-négy nap előtti semmi esetre sem várható, miután a Körös két ágra szakad s egyik része a rendes mederben hőmpölyög tova, a másik része pedig a töltésen belül új folyó gyanánt roham előre fékezetlenül. A mint e hírek, melyek tegnap előtt 12 óra tájban érkeztek Aradra, a megyei központi hatósághoz jutottak, Tabajdy Károly alispán azonnal kocsiara ült és Pálffy állami főmérnök kíséretében a vész színhelyére sietett, hogy személyesen álljon elő a mentési munkálatoknak a meglegye a szükségseket az árviz által vesélyeztetett lakosság megmentésére és segélyezésére. Mint Békásmegye alispánja táviratilag jelenti a Fehér-Körös Gyula-Vasándótt és a szomszédos városokat szintén elöntéssel fenyegeti. — A vész tehát nem csakély s teljes erőlyre van szükség, hogy a megyebeli fenyegetett népségen, mely nagyobbára a legszegényebb teljesen kimerült néposztályokhoz tartozik — valamikép segítse legyen.

— **Az agyagipar érdekében.** Farkas-házi Fischer Mór, a herendi porcellángyár alapítója, az agyagipar terén magát kitüntető iparosnak évenként öt körmőzsi aranyalany jutalmazására 250 drb aranyalany alapítványt rendelt olyképen, hogy annak, ki az általa chinai modorban és izléesel készített s a nemzeti muzeumnak adományozott tálhoz hasonlólt készítend, az alapítványi tőke kiadásék.

— **Az első áldozat.** Szoljánán, a sz-

tor-alja-új helyi mulató helyen, nagy-szombaton éjjel a nagy első lemosott egy házassákt és eltemetett benne két gyermeket, a háztulajdonosnak pedig eltörte mindkét lábát.

— **Egy európai nagyhatalom** in partibus, a monacoi fejedelm ő fensége nagy hában van a feleségével, és a házi béke helyreállítására s minden scandalum megelőzésére a pápa megbízásából a strasburgi érsek Monacoba sietett. A fejedelmő, Mária Victoria ugyanis minden áron el akar válni férjétől, hogy egy gazdag osztrák főurnak, T hercegnek adhassa kezét.

— **Magyar születési muszka tábornok.** Odesszában nem rég egy Orlay nevű katonatiszt halt meg. Születésére nézve magyar volt s az orosz hadseregbe az ötvenes években került, midőn az osztrák Oláhországra nyomult, számos magyar ember hitt egy osztrák-orosz háboru lehetőségében. Orlay azután végleg megmaradt az orosz hadseregben, hol tábornokságig vitte fel.

— **Vonatkielike Moszkvában.** Tegnapelőtt Moszkvában egy személyvonat kiskilott; tizenegy kecsi darabokra tört, kilenc ember meghalt s számtalan megsebesült.

— **Egyiptomban is gyűjtenek Szedged számára.** A nagy szerencsétlenség bírá monarchiánk ott tartózkodó polgárai Kairóban és Alexandriában bizottságot alakítottak, melyek érelyesen működnek az árvizkárosultak érdekében. A kairói bizottság, melynek élén Eszterházy hg áll, e hó 5-én az ottani operaházban jelméztáncvizigalmat rendezett, melyre a kedvű, annak valamennyi fia és sógorai, a miniszterek és több magasrangú katonatiszt megjelentek. A táncvizigalom jövedelme, mint írják, igen tetemes. Az alexandriai bizottság élén Menasse b. áll, ki 8000 ft-sal nyitotta meg az aláírást a maga és családja részéről. A bizottság az alexandriai Japokban is felhívást tett közzé a szegediek érdekében; itt a Credit Lyonnais című pénzintézet is gyűjtést indított meg.

A „KELET” magán távirata.

Feladatott Budapestén április 19. 10 ó. 10 p. d. e. Érkezett Kolozsvárra április 19. 11 ó. — p. d. e.

Orszországnak a merénylet miatt teljes reactió üti fel magát. A község, belligy-, igazságügy s a hadügyminiszter letétezt, katonák foglalják el helyöket. Egy czári ukáz jelent meg, mely a pétérvári, moskowi, odessai, moskvai, kiewi, varsoi kormányzókat teljhatalommal ruházza fel; joguk van mindenki köz-igazgatási uton a községekből eltávolítani, ha gyanusok; tetszés szorint bárkit elfogatni, az újságokat letiltani. Az oskolák alájuk rendeltetnek, a hadi törvényszékek felállítatnak.

A főhivatalnokok ezek után is fenyegető leveleket kaptak, általános a rémület.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Békésy Károly.

Helyreállító folyadék (Restitutions-Fluid). Rövid idő előtt közöltük a serajevo-i hadsereg-parancsnokság átiratát és kir. udvari szállító Kwizda Ferencz János urhoz Korneburgban, a melyben helyreállító folyadéknak kitűnő tulajdonai és hatásai lovakkal dícséretes elismerésben részesültek. Más oldalról ismét két levelet kapott Kwizda úr, melyek bizonyítják, hogy folyadékja Angolban is, a leghíresebb versenysor vadász-tulajdonosok, az ismert sportsman George Walker és Richardson J. M. Oláiban Lincolnshireben, kitűnő sikerrel használtatik.

A beszerzési forrásokra nézve utalunk a mai számunkban megjelent hirdetésre.

Nyiltér.)*

Kivonat a hamburgi „Freischütz” czimű napilap 1877-ki október 14-ki számából.

Fecsegés a konyhából. Anglia főzés-mesterséget tudvalevőleg husketei miatt nevezetes. A tulajdonképeni hus-étkek mellett, a minők a nedves gyöngéd pecsenyék, pompásan főzött szeleket stb. az angol szakácsnék kitűnően tudnak más étkeket is készíteni, a melyeknek husz fűszerezésű, levelek, mártások, pástétomok stb. világhírűek. A főzés-sütésnél már századok óta bizonyos nemet alkalmaznak a konyhatitkoknak. Az angol szakácsné gondoskodik ugynevezett „Stock-pot”-ról, szószerint tartozék, értelmeleg egy neme a huskivonatnak, melyet azon húsdarabokból készítenek, melyek nem kerülnek az uri ház asztalára. A fennbbs legutóljára, megnevezett huskete fűszerezésére, színezésére és erősítésére szolgál a különösen hasznos és előnyös, ha gyorsan kell az étkeket elkészíteni. Előkelő házakban oly pazarlász foly a „stock-pot” javára, a melyről Thackeray „a little dinner at Timmins” című kedves humoreszkiójában csípősen emlékszik meg, midőn a szakács által az egyszerű leves „stock”-ja elkészítéséhez egy öklürlát, egy borjú csomót és egy egész sódarú követeltet.

Legújabb időben írja a „Morning Post”, hogy az angol szakácsné nem kénytelen külön bevásárlásokat tenni a „stock-pot” számára. Szükség esetén ennek teljes pótlásul Liebig-féle huskivonatot használ. Hisz ez sem egyéb, mind a „stock-pot” egy neme; egy font belőle tartalmazza 34 font tiszta husz quintessenciáját. A huskivonat legelőszb, legértékesebb és legjobb „stock” a levest, ragut, pástétom sat. fűszerezésére, színezésére és erősítésére, nem hiányzik tehát egyetlen nagyobb angol konyhában sem.

*) B rovat alatti közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

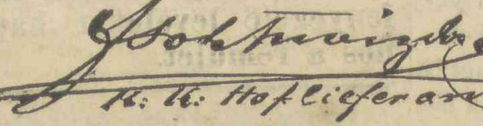
(218-5) (249-300) **Eisinger M. J.**
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse, 2.
WASSERDICHTER
ZEITSPERRE
DECKTÜCHER
REGENMANTEL
Wienerberg-Landgut-Fabrik-Neudorf
M. J. EISINGER & SÖHNE WIEN.

(154) (1-1)
Kwizda Ferencz János
állat-gyógyszerei Korneuburgban,
cs. kir. udvari szállító
állatgyógyászati készítményekre nézve,
melyek ő felségeik az angol királynő és a porosz király és német császár; valamint sok magas rangú egyén őlaiban rendkívüli sikerrel alkalmaztatnak, az osztrák és az olasz államokban kiváló szabadalommal ellátva és londoni, párisi, bécsi, hamburgi és müncheni éremmel vannak kitüntetve.

As ezen készítmények alkalmazását illetőleg előtűnk fekvő számos iratból a következőket idézzük:
A stájerhoni Industrie und Gewerbeblatt szerkesztőségéhez a korneuburgi marhapor gyógy- erejére nézve érkezett kérdések folytán indítatva érezt magát a szerkesztőség a tárgyba nézve szakértő emberek megbízható nyilatkozatát kikérni és nyíltt is rá alkalom, mert a stájerhoni cs. kir. gazdasági egylet derék ellogatlatlan mérnöke Schmidt, elvállalván a korneuburgi marhapor kiontatást derék gadszáraknak, a kikeit folytonos útazásai következtében Stájerhomban kollégleg megismeri alkalma volt, azt a barátságos ígértet tévé a szerkesztőségnek, hogy kivonatos je- lentést teend esen pornak részint személyesen szemlélt, részint leltérdelmű egyének által je- lentett határolt lovak, marhák és sertéseknek. E jelentést megkapunk és sietünk belőle közölni azon helyeket, a melyek a huzsánk intézett kérdésekre vonatkoznak: — Stájerhomban különböző vidékein esen por enyhítéleg lón tüdőköhögés, óvszer gyanánt minden gyuladósos betegség ellen alkal- mazva; kőlika és étvéglyány ellen e por igen hasznos, elősegíti a tejkiválást a kellemes íet ad a tejnek, ha nem lón felelte sok por nyújtva. — Romlott takarmánnyal való étetés esetén igen jó kis adagokban beadni.
As elismutatót s a stájerhoni Industrie und Gewerbeblattban találtat okzikkal kivonatilag megegyezének találtam.
Bécs.

Dr. Fischer Flórián, cs. k. közjegyző.
Kwizda Ferencz János urnak, cs. kir. udvari szállító Korneuburgban.
Különts örömmre szolgál tudatolni Önnel, hogy a kladrubici cs. k. ménestelep, valamint az Alpine Stud Farm közlése szerint önnek készítményei (cs. k. Restitutions-Fluid) ott kitűnőnek bizonyultak be.
Bécs, május 25-én 1875. Cavaliero Fr.

Kwizda Ferencz János urnak, cs. kir. udvari szállító Korneuburgban.
Tisztelttel kérem, hogy nekem a következő cím alatt: A herceg Ysenburgi udvari gaz- dasági felügyelőnek Bűdingenben, Hesseni nagyhercezség, ismételten tizenkét palackot szel- veskedjék küldeni a számla melléklésével már több ízben öntől vett helyre pótló folyadé- kaból (Restitutions-Fluid), mert igen jó sikerrel használtatott az itteni istálló lovainál.
Bűdingen. Bradrück, kamaratanácsos.
Kwizda állatgyógyászati készítményei valódi minőségben kaphatók **Kolozsvárt: Csiky Imre, Dietrich Sám., Gergely Ferencz, N. Szébenben: Morcher W. S. Reissen- berger A. Gyula-Feldrédt: Fröhlich S. gyógyszerész. Brassóban: Eremias D., Hessheimer S. L. A. — Köhalomban: Nagelachmiedt utódl. Maros-Viadárhegyt: Bűrcher M. Sepri-Szent-Györgyön: Csul- lak testvérek. Segesvárt: Teutsch J. B. Szász-Régenben: Czoppelt Hugóknál.**

Ezenkívül a koronaszászok csaknem minden városában és mezővárosában vannak **raktárak**, melyeket a vidéki hírlapok koronként közzélik.
A ki védőblyegemnek valamely hamisítottját olyanképpen jeltől meg nekem, hogy törvényes büntetés alá vonathassam, 500 forint terjedő jutalmat kap tőlem.

K. J. Kwizda Ferencz János

(153) (1-2)
Hirdetés.
A kolozsvári ev. ref. főtanodának a kolozsvár-b-hunyadi országos átvonalban, Kolozsvártól három, B-Hunyadtól másfél, az egeresi vasúti ál- lomástól egy, és a jegenyei gyógyfürdőtől félóra távolságra fekvő Győr- Várhely községében lévő udvari lakótelek, öt szobából álló, kényelmes ud- varházzal, külön álló konyha, cseledház, tisztálak, gabonás, nagy istálló épít- letekkel, bőforrással és jó ivóvízzel kitalált dísz- és veteményes kert- tel együtt, **folyó április-hó 24-től kezdve**, egytől három évig, vagy a nevezett gyógyfürdő közlésege tekintetéből különösen — a gyógyfürdőt használni szándékozók részére — csak nyári időnyre is **bérbe kiadó.** — Értekezni lehet felőle bel-farkas utcában 13. szám alatt.

Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 frt.
Kufsteini hydraulikus mész 100 kiló 4 frt.
egész hordó vételnél készfizeset mellett.
DIETRICH SÁMUEL
vas- és fűszer üzletében
Kolozsvárt.
(136) (5-*)

Capsules de Matico de Grimaud & Co Pharmaciens à Paris.
Matico-készítmények
Grimault és társa párisi gyógyszerészekről.
Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takar s minden- nemű idült és időnkénti nyálkás kifolyás gyógykezelésénél; következ- őlegben létezők:
1. **Matico-befecskendő** Grimaud és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekinthet és a legmakacsabb nyálkás folyások ellen.
2. **Matico-millyék** Grimaud és társától, melyek a gyomor meg- terhelése nélkül élvezhetni mert a gabnátápanyag-lemez csak a végéből jutásor olvad fel.
(427-23) (23-24)
Főraktár **Bécsben:** Nagyban szállítára Raabe Brunónál, Böcker- strasse 1; Rödér Filápnál, Wienstrasse 15. — Főraktár: Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. — **Kolozsvárt:** **Wolf J. és Dr. Hintz Gy.** gyógyszerész urnaknál.

Szerencsém van a n. érd. helybeli és vidéki T. cz. vásárlóimnak becses tudomá- sára juttatni hogy a főtéren báró Radák- ház alatt levő
nürnbergi és diszárú üzletemben a Végeladás csak még folyó hó 24-ig fog tartatni,
említett napon tul végleg be fog záródni. Raktáromon nagyválasztékban kaphatók **még férfi- és gyermek filcz kalapok 1 frt 20 — 4 frtig, szalma kalapok 10 krtól 1 frtig, férfi czipók 4 frt — 6.50-ig, ingek, gallérok, nyakkendők.**
Diszárú tárgyak, gyermekjátékok, szóval minden e szakmába vágó áruk **rendkívüli leszállított áron,** miről nagybecsű látogatásával meggyő- ződni méltóztassék.
(149) (2-3) Kiváló tisztelettel **DEMETER JÓZSEF.**

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak, ha minden dobozon a sas és az én sok- szorozott czégem van lenyomva.
30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű **gyomor- betegségek és emésztési bántalmak** (mint étvéglytalanság, szor- lás stb.) **vértorlódás és aranyér-bántalmak ellen.**
Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik tiló életmódot visznek.
Hamisítások bíróság üldöztetnek.
Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. oszt. ért.
Franczia borszesz és só.
A legmegbízhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, tiszók, gyuladt szemek, hü- dés és mindennemű sértéseknek stb. stb.
Palackokban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társától Bergenben (Norvégiaiban).
Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj kö- zött az egyedüli, mely orvosi célokra használható.
Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt o. é.
(69) Főraktár: (16-52)
Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállító,
Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó hírnevű gyógyszerházaiban, avagy fűszerkereskedéseiben vannak. Raktár nélküli helységekben nagyobb vétel- nél magánszemélyek is megfelelő árleengedésben részesülnek. A t. cz. kö- zönség figyelemztetik **csakis Moll-féle készítményeket** kérni és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláírással ellátva vannak.
Raktárak. **Kolozsvárt: Valentini Ad. gyógyszerész. Wolf János, gyógyszer. Dr. Hintz György, gyógyszer. Széki Miklós, gyógyszer. Biró János, gyógyszer. Dietrich Sámuel keresk. Brassóban. Jekelius Nándor, gyógyszer. Fabik Ele, gyógyszer. Déván. Weisz Adolf. Szében- ben. Müller K., gyógyszer. és Reissenberger A. F. Segesvárt. Teutsch J. B. A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, Wien.**

 FERENCI IGNÁC
Kolozsvárt, főtér 25. sz.
ajánlja dúsan ellátott **kész férfi, női- és gyermek czipók raktárát,**
Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett. Mindennemű megrendelések legrövidebb idő alatt teljesítettnek.
 T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint azonnal teljesítettnek. (413-10) (25-50)

(146) Alapított 1822-ben. (8-10)
Kir. szab. Triesti Azienda Assicuratrice.
Az osztrák-magyar birodalom legrégibb bizt. intézete.
Biztosítéki alap 12 millió frt.
Magyarországon a biztosítást legelőbbben honosítá meg. 57 éves működése óta tűz, jég- és életbiztosítási károkért összesen több mint 100 millió frtot kárpótolt.
Biztosít:
a) tűzkár ellen, b) jégkár ellen, különös tekintettel a gazdasági érdekekre és szükségletekre. c) tőkét, élet-, halál- és kihalásaitra eszre.
Az Azienda, a biztosítás általánosításán céljából, a közönség érdekében **oly olcsó díjakat szab**, hogy mindenki képes magát a biztosítás által károltól megóvni. Alóliit intézeti képviselő mindennemű biztosítási ajánlatokat elfogad és felvilágosítást készséggel nyújt.
A Triesti Azienda Assicuratrice,
vezérigaznoksága **VOITH GERGELYNÉL** Kolozsvárt Párisutca 19. szám.

Mindenkinek, a ki Bécsbe utazik,
s a kinek **fogbaja** van, ajánljuk a **világhíű**
(104) **D. Herzl-t,** (6-6)
az 8 felsége az osztrák császár és magyar király által szabadalmakkal kitüntetett, az **ínyt szabadon tartó fogak feltalálóját.**
Bécs, Stadt, Adlergasse 1.
Fogkiállítás, gyógy-ittaték, odva- fogak beolmoztatnak.

Alapos és gyors segítség minden gyomor- és altesti bajban szenvedőknek!
Az egészség fentartása legnagyobb részt a nedvek és vérnek tisztítása és tisztántartása, valamint a jó emésztésben rejlik. — Ezen cél elérésére a legjobb és leghathatós szér
Dr. Rósa életbalzsama.
Dr. Rósa életbalzsama mindezen kívánatoknak a legteljete- sebben megfelel; ez az összes emésztési szervek munkásságát élesíti, egészséges és tiszta vért alkot és a testnek az előbbi erejét és egész- ségét visszaadja. — Minden emésztési bajok, névszerint: **étvágy- hiány, savanyu felbőfőzés, felpuffadás, hányás, gyo- morgórcs, benyálkásodás, aranyér, a gyomor étkek- kel való megterhelése stb.** ellen a legbiztos és legjobbnak talált báziszer, mely magának a legrövidebb idő alatt kitűnő hatásea miatt általános elterjedést szerzett.
Egy nagy üveg 1 frt. Félüveg 50 kr.
Sok száz elismert levél megleltetésre készen áll. Ez életbalzsam bérmentes megkeresések következtében utánvétel mellett mindentelő szétküldetik.
Fragner B. urnak, Prága. Tíz év óta gyomorhajban szenvedtem, mely étvéglyomat és álmatlan elrablá s igen sok fájdal- mat okoz, elhatároztam magamat az ön Dr. Rósa-féle **élet- balzsamának** használására, melynek hatása nálam annyira ki- tűnőnek bizonyult, hogy most teljesen jól érzem magamat, józúden eszem és alszom, melyért önnek köszönetemet nyújtva. Egy- szersmind felkérem mellékel 10 forintért számomra ismét — Dr. Rósa-féle életbalzsamból nagy palackokat küldeni. —
Rosenberg Chaim, Galatz (Romania) Márcz. 7. 1878. ruhakereskedő.
Mélyen tisztelt Fragner ur!
Kérem szépen mellékel 18 márkért ismételtén Dr. Rósa-féle életbalzsamot küldeni. E balzsam kitűnő gyógyszer étvégly tanúság, elsorvnyodás és álmatlan éjek ellen. Egyének kíről orvosok le- mondhatk az életbalzsam használatá után meggyőzőesédek és meg- erősödtek. — Postafordultával szíves elintőzést várva vagyok aláztos szolgálja.
Stolezenberg H. Loos-Heinersdorf, Münchenberg mellett aug. 14. 1875.
Figyelemztetésül. Kellemetlen félreértések kikerülése tekintetből kérem a t. közönséget, mindig **Fragner győgtárából került Dr. Rósa-féle életbalzsamot** kérni, mert tapasztalatom szerint némely ho- lyon csak egyszerűen életbalzsamot árusítanak el, mely a **Dr. Rósa féle balzsamhoz** képest csak hatálytalan keverék.
A valódi Dr. Rósa-féle életbalzsam egyedül a főraktárból **Fragner B. győgtáról** (Prága, 206-3.) kapható.
Budapesten: **Török József** gyógyszerésznél.
Kolozsvárt egyedüli raktár: **Wolf János** gyógyszerésznél.
Tordán: **Győgyeszerész Wolf Gábor és társai.**
Raktárak a birodalom majd minden győgtárában, valamint Ausztria minden fűszerkereskedésében vannak.
Minden gyógyszerész és kereskedő urnak, kik Dr. Rósa életbalzsamból raktárt tartani óhajtanak, szíveskedjenek a fennírt főraktárhoz Prágába fordulni.
(123) (3-18)

!! Majdnem ingyen!!
A nemrég esőbe jutott Britannia ezüst gyár tömeggondnokától azon megbízást kaptuk hogy az összes nálunk raktárban levő Britannia-ezüstnemet, a fuvarbér és 1/4 rész munkadíj visszafordítása végett ajándékozzunk el.
Az öszeg beklődése vagy utánvétele, a czikkeknél kitelt áraknak, csupán visszaa fordítása a fuvarbérnek Angolországól Bécsig és egy esekély rész munkadíjnak; mindenki megismeretheti a következőket, egy negyedrészben az eredeti árak, tehát **majdnem ingyen:**
6 darab Britannia-ezüst-**évkönnál**, 6 darab ugyan olyan minőségű **kávéskanál**, összesen 12 darab, ezeltől 6 frt került, most **1 frt 85 kr.**
6 darab Britannia-ezüst **asztali kés**, aról acél pengével, továbbá ugyan olyan 6 darab **villa összesen 12 darab** mely ezeltől 9 frt volt, most mind a 12 darab együtt **3 frt 10 kr.**
1 db. **tej-mérő kanál**, legnehezebb minőségű, mely ezeltől 3 frt volt, most — **frt 70 kr.**
1 db. **leves-mérő kanál**, a legnehezebb minőségű s a legfinomabb Britannia-ezüstből ezeltől 4 frt, most **1 frt 10 kr.**
6 db. Britannia-ezüst **kés-tartó**, ezeltől 2 frt, most **frt 65 kr.**
1 db. **csukor-fogó**, 1 frt, most **frt 30 kr.**
Ezeket kívül igen szép és csinos asztali gyertyatartók, egy pár 1 frt, 2 frt, 2 ft 50, 3 ft. Tálczák, egy darab 50, 75, 80 kr., 1 frt, 1.40, Kávé csésze, 2 frt. 2.50, 3-4 frt. Csukor-por tartó, 25 kr., 40, 75, 90, 1 frt. Ecset- és olaj karafája 2 ft 50. 2.50, 3.50, 4.75, 5 frt. Vaj-tartó 75 kr. 95. 1.70, 2.80. 3.25, 4 frt. Leveses-csésze alsó tálcával együtt 1.60, 2.60, 3 frt.
(92) (8-12)
!! Hallatlan olcsó !!
és minden háztartásnál különösen ajánlató a következő üsseállítás, mely 38 igen gyakor- lati és kitűnő darabból a legfinomabb és legjobb Britannia-ezüstből készíte, s példátlan olcsó árért csak 6 frt 45 kr. és pedig
6 db. kitűnő jószág **asztali kés**, Britannia ezüst fogantyúval és a legfinomabb angol ezüst-acél pengével.
6 db. legfinomabb **villa**, Britannia-ezüstből egy darabból készítve.
6 db. nehés Britannia-ezüst **évkönnál**.
6 db. Britannia-ezüst **kávéskanál**, legjobb minőségű.
1 db. tömör Britannia-ezüst **tej-mérő kanál**.
1 db. nehés Britannia-ezüst **leves-mérő kanál**.
6 db. Britannia-ezüst **kés-tartó**.
1 db. legjobb minőségű Britannia-ezüst **csukor-tartó**.
33 mind ezen darabok a legfinomabb Britannia-ezüstből vannak készítve, mely egyedüli ló- tathetők fém a világon, mely örökbe fenn marad, s a valódi ezüsttől 20 évi használat után sem lehet megkülönböztetni, melyért kezeskedünk.
Sieszen tehát rendelésed mindenki a mily gyorsan csak lehetséges beklüdeni, mivel ily hallatlan olcsóság mellett késztetünk hamar el fog fogyni.
Czim és egyedüli rendelési hely az Osztrák-Magyar birodalomban.
Főraktára a Britannia-ezüst gyárnak:
BLAU & KANN
Bécs, I. Elisabethstrasse Nro. 6.